

Opinie Energiecrisis

Een CO2-budget voor huishoudens geeft grote bedrijven vrij spel

Beeld Trouw

Jupijn Haffmans en Rosalie Smit 8 januari 2023, 14:10

Er zijn genoeg redenen om te stoppen met het verbranden van olie, steenkool, gas of biomassa. Zoals een einde maken aan de uitputting van de aarde en haar natuurlijke hulpbronnen en het verminderen van de afhankelijkheid van dubieuze regimes zoals Saudi-Arabië. Maar niet alles wat – haastig – wordt voorgesteld om klimaatverandering te keren is een goed idee. Beperking van individuele vrijheden door het instellen van een dwingend CO2-budget voor huishoudens is er zo één.

Voor sommigen is het niet vijf voor twaalf maar zijn we mogelijk al te laat. Enorme zeespiegelstijgingen (Amersfoort aan zee), verwoestende weersextremen en ontwrichte ecosystemen (over tien jaar is de ramp compleet) met als gevolg een ongewisse voedselvoorziening, worden ons in een bijkans onvermijdelijk apocalyptisch vooruitzicht gesteld.

Dit roept sterke emoties op, die we terugzien in geëngageerde voorvechters voor duurzaamheid die pleiten voor een dictatuur van een jaar of vijf. Daarna zou het land op orde zijn en kunnen we weer democratie spelen. Een gevaarlijke gok, want dictaturen beginnen altijd als ultieme oplossing voor een tijdelijke

(crisis)situatie. Dit maakt pijnlijk duidelijk hoe angst onze democratie kwetsbaar maakt.

Een crisis is niet eendimensionaal

Wij denken niet dat we zo snel in een dictatuur afglijden. Maar het is wel oppassen als deze prominente BN-ers, ook met politieke aspiraties zoals NWO-voorzitter Marcel Levi, niet publiekelijk tot de orde worden geroepen. Een reactie op een crisis zou juist meer democratie moeten zijn, zoals Eva Rovers betoogt in haar pleidooi voor klimaatburgerraden.

Een crisis is namelijk niet eendimensionaal. Sommigen kunnen investeren in isolatie of zonnepanelen. Een ander gebruikt al minder energie, maar is wel afhankelijk van haar oude autootje. Crisis nodigt juist uit tot meerstemmigheid in het debat.

Een ander risico dat we zien is de eenzijdige focus op CO₂ in het milieubeleid. Alsof dat stofje het alleenrecht heeft op het verstoren van ons ecosysteem. Het complexe systeem van klimaatverandering en ecologische achteruitgang is schijnbaar zo simpel en modelmatig te begrijpen. Huishoudens zouden met een vastgestelde maximumhoeveelheid CO₂ per jaar gedwongen kunnen worden hun uitgaven aan vliegreizen, kleding, vlees en zuivel te beperken, zoals herhaaldelijk betoogd wordt. Albert Heijn wil de CO₂-uitstoot van je aankoop al op de bon zetten.

Gehakt over de datum

Het voorgestelde CO₂-budget vereist een zeer complexe, arbitraire en kostbare registratie om bij te houden welke producten en diensten hoeveel CO₂ uitstoten. Is de biologische kalfslever nu een bijproduct of moet die voor het volle pond gerekend worden? En het gehakt dat net niet over datum is en op het laatste moment met fikse korting wordt verkocht omdat het anders wordt weggegooid? En alle producten die een CO₂-voetafdruk net boven de grens hebben? De overheid moet dus precies (laten) bijhouden wat je wanneer waar koopt en heeft al snel de macht om daar op in te grijpen, te sturen.

We zien steeds vaker dat crises worden afgewenteld op individuele burgers door hun rechten af te nemen en zo gewenst gedrag af te dwingen. We hebben dat gezien bij het innen van belastingen, het uitkeren van toeslagen en de invoering van de (overigens niet effectieve) coronapas. In het geval van klimaatverandering dreigen bedrijven de dans te ontspringen en burgers vrijheden in te moeten leveren. De vraag is of dat moreel terecht is, en ook of dit op termijn het draagvlak niet onderuit haalt. Terwijl de grote vervuilers – best een overzichtelijk lijstje bedrijven – met steun en subsidie van overheden, buiten schot blijven.

Hierdoor dreigen ideologische keuzes verpakt te worden als technisch, politiek neutraal beleid. En wordt verzaakt te kijken naar wie nou eigenlijk de ontwikkeling naar een duurzamere

energievoorziening tegenhoudt. Zijn dat huurders in een niet geïsoleerd huis? Zijn dat mensen die op vakantie naar de zon willen en het goedkoopste transportmiddel nemen? Wij denken van niet.

Dat de overheid bedrijven niet effectief aanspreekt, betekent dat grote bedrijven, de lobbycratie, een te grote vinger in de pap hebben. Het is niet voor niks dat het idee voor een CO2-budget voor huishoudens uit de koker van BP komt, een van de grootste vervuilers ter wereld.

Een CO2-budget voor huishoudens stelt grote vervuilers in staat om hun verantwoordelijkheid af te wentelen op burgers. Angst is een slechte raadgever.

Lees ook:

Rantsoenering van CO2 is de enige manier om de klimaatdoelen te halen

Rantsoenering van CO2 is de enige manier om de klimaatdoelen te halen. *Het is eerlijk en het kan technisch*, betoogt Quintijn Hoogenboom van werkgroep voetafdruk Nederland.

Goed idee, dat persoonlijke CO2 budget, maar ga er niet in handelen

Dat persoonlijke CO2 budget moet er echt komen, *maar maak het niet overdraagbaar*, vindt Marjolein Rotsteeg.

opinie

Net binnen

[MEER >](#)

[Klimaatactie](#)

Duits dorp Lützerath mag van rechter worden ontruimd door politie

[Liveblog Oorlog in Oekraïne](#)

Oekraïne stuurt extra troepen naar omgeving Bachmoet

[Iran](#)

Doodvonnis Iraanse profvoetballer omgezet in 26 jaar celstraf

[Klimaatverandering](#)

Herstel ozonlaag ligt op schema, helpt opwarming aarde te beperken

Opinie Lerarentekort

Het werk van **leraren** vereist een grondige make-over

Opinie Energiebron

Kernenergie is juist essentieel voor de energietransitie

Best gelezen

[MEER >](#)

1 **Goud voor Nederland, maar 'de sport wordt zo kapot gemaakt'**

2 **In Schotland is het drugsprobleem gigantisch, ex-verslaafden helpen de...**

Colur
Stevo Akk

Wat er gel
een pati
zorgmark

Wilt u iets delen met Trouw?

Tip [hier](#) onze journalisten

Algemeen

Over ons
Contact met Trouw
Privacystatement
Abonnementsvoorwaarden
Gebruiksvoorwaarden
Cookiebeleid
Privacy-instellingen
Auteursrecht
Colofon

Service

Klantenservice
Mijn account
Vakantieservice
Adverteren
Losse verkoop

Meer Trouw

Abonneren
Nieuwsbrieven
Digitale krant
Webwinkel
RSS-feeds
Facebook
Twitter
Android apps
iOS apps

Navigeer

Columnisten
Recensies
Archief

Op alle verhalen van Trouw rust uiteraard copyright.

Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@trouw.nl.

© 2023 DPG Media B.V. - alle rechten voorbehouden